

Korruptionscertifiera Göteborgs universitet (GU journalen 2/09)

SEDAN ETT TIOÅR tillbaka har korruption och med korruption sammanhängande problem (klientilism, patronage, korporatism) kommit att fånga mitt forskningsintresse. Skälet är att man kan hitta relativt starka samband mellan graden av korruption etcetera. i ett samhälle och en mängd andra faktorer som alla är viktiga för en sund samhällsutveckling. Således förhindrar korruption etcetera utvecklingen av demokrati, av mänskliga fri- och rättigheter, av ekonomisk tillväxt, av jämlikhetskapande socialpolitik och samhällets förmåga att skapa hållbar ekologisk utveckling. Man har också kunnat visa att korruptionen drabbar de fattiga i ett samhälle oproportionerligt hårt och att områden som sjukvård och utbildning lider svårt i många utvecklingsländer av den omfattande korruptionen. Till detta kommer att många biståndsprogram misslyckas på grund av en omfattande korruption. Att förse människor i utvecklingsländer med en så enkel sak som tillgång till rent vatten visar sig ofta stupa på den omfattande korruptionen (WHO uppskattar att cirka 14 000 människor dör varje dag på grund av brist på rent vatten).

ÄVEN PÅ INDIVIDNIVÅ finns det samband i så motto att surveyundersökningar visar att en av de starkaste faktorerna till att intervjupersoner uppger sig vara "olyckliga" och "missnöjda med sina liv" är att de lever i samhällen med korrupta samhällsinstitutioner. Till detta kommer viktiga teoretiska modeller från några världsledande samhällsforskare, bland annat några som tilldelats Nobelpriset, som visar på hur centrala icke-korrupta och väl fungerande offentliga institutioner är för social och ekonomisk utveckling.

Till min förvåning har jag, när jag tittat mig runt på vad som forskas och utbildas om på Göteborgs universitet, upptäckt att alla institutioner och utbildningar inte har korruption som ett centralt moment i sin verksamhet. På många institutioner och utbildningar ignoreras faktiskt korruptionsproblematiken fullständigt, trots att den i ljuset av ovanstående måste ses som helt central.

JAG VILL DÄRFÖR FÖRESLÅ att Göteborgs universitet inrättar ett särskilt program där utbildningar och forskningsprogram KORRUPTIONSCERTIFIERAS. Modellen har jag hämtat från Lunds universitet där man har lanserat idén om att GENUSCERTIFIERA all utbildning. Jag vill på intet vis bestrida att det är viktigt att bekämpa ojämställdheten i vårt samhälle, men vill hålla fram att jag anser att kampen mot korruption är minst lika viktig om inte viktigare. Jag erbjuder mig dessutom att helt oegennyttigt sitta med det centrala övervaknings- och disciplineringsorgan som ska se till att denna KORRUPTIONSCERTIFIERING utförs. Eftersom kollegerna på många institutioner inte av sig själva förmått inse hur centralt korruptionsperspektivet är för all vår verksamhet är det nu helt nödvändigt att ta till mer av central styrning och övervakning.

Bo Rothstein
PROFESSOR I STATSVETENSKAP

Svårt med ironi (GU-journalen 3/09)

MAN KAN UPPENBART aldrig vara tillräckligt tydlig. I förra numret av GU Journalen publicerade jag en artikel där jag föreslog att all forskning och undervisning vid GU borde "korruptionscertifieras" efter samma modell om "genuscertifiering" som nu föreslås i Lund och Uppsala, och som tidigare har föreslagits i Umeå. Jag antog att ironin skulle gå fram men ett antal personer som har hört av sig till mig har visat att så inte alltid varit fallet. Så låt mig vara tydlig: Jag anser alla sådana försök att med administrativa maktmedel påtvinga andra forskare ett teoretiskt perspektiv är avskyvärda. Med min artikel ville jag visa att det finns många behjärtansvärda problem som skulle kunna komma ifråga för sådan "certifiering". Vi har redan "miljöcertifiering" och dessa förslag om "genuscertifiering" men varför inte "democraticertifiering", "hälsocertifiering", "tillväxtcertifiering" "segregationscertifiering" eller för den delen "korruptionscertifiering"? Listan kan säkert göras mycket längre.

År 2003 fick jag Sveriges universitetslärarförbunds särskilda pris för "främjande av akademisk frihet", något jag naturligtvis blev mycket hedrad av. Men sedan dess har jag delvis kommit att ändra uppfattning. Jag anser numera att hotet mot forskningens frihet inte så mycket kommer från det omgivande samhället som "inifrån" akademierna själva. Av opportunistiska skäl är alltför många kolleger benägna att använda sig av allehanda administrativa och politiska maktmedel för att påtvinga andra forskare intellektuella tvångströjor, och det senaste förslaget om "genuscertifiering" är bara ett i mängden. Min synpunkt är att när man väljer att bli akademisk forskare så ingår man också ett implicit kontrakt, nämligen att inte använda sig av ekonomiska, politiska eller administrativa maktmedel gentemot kolleger vad gäller vilka teoretiska eller metodologiska val de gör. Detta är skälet till att vi inte blev politiker, byråkrater eller tog jobb i näringslivet, nämligen att vi värnar rätten att tänka annorlunda. Vi argumenterar, ibland tills vi blir blå, men där tar det slut. Lyckas vi inte genom intellektuell argumentation övertyga, tar vi inte till administrativa, ekonomiska eller politiska maktmedel. Vi kan inte hävda rätten till akademisk frihet mot samhällets olika politiska och ekonomiska maktsfärer om vi inte själva internt lever upp till detta kontrakt. Skälet till att jag försökt med ironi denna gång är att svagsinnet i Uppsala, Umeå och Lund enligt min mening nu gått så långt att det bara kan bemötas med förlöjligande.

Bo Rothstein
PROFESSOR I STATSVETENSKAP